

Van dorpscoöperatie naar multinational

Royal Friesland Foods is een jong concern met een lange historie. De oorsprong van de onderneming gaat terug naar 1879. Vervolgens hebben een groot aantal fusies en overnames geleid tot de huidige moderne structuur en omvang. De grootste fusie heeft in Nederland plaatsgevonden eind 1997 met een fusie tussen vier zuivelcoöperaties. In 2004 heeft de onderneming het predikaat koninklijk verworven.

Historie Friesland Foods

1879 Arnhem: oprichting van de naamloze vennootschap **Arnhemsche Melkinrichting**, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 16 juli 1879. In 1921 worden de activiteiten overgenomen door Coöperatieve Arnhemsche Melkinrichting (**Camiz**). In 1965, na verschillende fusies met coöperaties uit de omgeving van Arnhem, verandert de naam in **Vecomi**. Die fuseert in 1970 met Coberco uit Zutphen.

1883 Oosthuizen: oprichting Kaasfabriek Eyssen. In 1905 Koninklijke Kaasfabriek Eyssen. In 1966 neemt Frico de Kusters Kaas-Industrie en Handel Maatschappij N.V. in Oosthuizen over. De activiteiten worden in 1968 samengevoegd met Karperton Kaasfabriek N.V. In 1994 worden de activiteiten samengevoegd met Koninklijke Kaasfabriek Eyssen B.V. Nu onderdeel van Frico Cheese als Koninklijke Kaasfabriek Eyssen B.V.

1886 **Warga**: oprichting Coöperatieve Zuivelindustrie Warga. In 1936 wordt het onderdeel van Frico.

1890 **Oosterwolde**: Oprichting van de: Coöperatieve Stoomzuivelfabriek Oosterwolde en omstreken. In 1962 met Elsloo gefuseerd tot De Zuid-Oost-Hoek. Nu Frico Cheese.

1891 **Dronrijp**: oprichting De Volharding. Nu Frico Cheese.

1894 **Meppel**: Marinus Kievit richt Zuivelfabriek **De Kievit** in Numansdorp op. In 1977 koopt Hoogwegt Groep B.V. de onderneming. In 1979 verhuist het bedrijf naar Meppel. In 1999 neemt Friesland Coberco de Zuivelfabriek De Kievit B.V. over van de Hoogwegt Groep B.V.

1897 **Varsseveld**: oprichting De Vooruitgang. Nu Frico Cheese.

1898 **Leeuwarden**: oprichting Friesche Coöperatieve Zuivel Export Vereniging (Frico) door de coöperatieve zuivelfabrieken te Achlum, Akkrum, Barthlehiem, Dronrijp, Giekerk en Marssum

1899 **Steenderen**: oprichting Coöperatieve Zuivelindustrie. Als vestiging van Andi sinds 1970 onderdeel van Coberco. Nu Frico Cheese.

1900 **Noordwijk** (Gr): oprichting Coöperatieve Zuivelindustrie De Goede Verwachting. In 1964 oprichting De Jong Verenigde N.V. Union de Jong was dochteronderneming van CZ Marum. Sinds begin jaren 1970 onderdeel van Domo. Nu Friesland Coberco Butter Products.

1900 **Gerkesklooster**: oprichting Coöperatieve Zuivelfabriek Welgelegen. In 1995 gefuseerd met De Goede Verwachting (Workum) en Huisternoord (Oudwoude) tot Twee Provinciën. Nu Frico Cheese.

1900 **Marum**: oprichting De Eensgezindheid. In 1916 ontstond Vereniging Coöperatieve Zuivelfabriek Zuidelijk Westerkwartier. Begin jaren 1970 aangesloten bij Domo. Nu Frico Cheese.

1905 **Lochem**: oprichting Coöperatieve Zuivelfabriek en Melkinrichting. In 1952 Coöperatieve Melkproductenfabriek De Berkelstroom. In 1965 opgegaan in Coberco. Nu Friesland Coberco Butter Products.

1908 **Assen**: oprichting Asser Coöperatieve Melkinrichting en Stoomzuivelfabriek. Later bekend onder de naam Acmesa. In 1994 opgegaan in De Zuid-Oost-Hoek. Nu Frico Cheese.

1908 **Balkbrug**: oprichting Coöperatieve Zuivelfabriek, sinds 1970 onderdeel van Coberco. Nu Frico Cheese.

1909 **Workum**: oprichting De Goede Verwachting. In 1995 gefuseerd met Huisternoord (Oudwoude) en Gerkesklooster tot Twee Provinciën. Nu Frico Cheese.

1913 **Leeuwarden**: oprichting de Coöperatieve Vereeniging tot Bereiding van Melkproducten. In 1919 Coöperatieve Condensfabriek Friesland. Nu Friesland Consumer Products.

1916 **Bedum**: oprichting Coöperatieve Fabriek van Melkproducten. Fabriek in 1921 geopend. Destijds de grootste en modernste zuivelfabriek van Europa. In 1963 gefuseerd met Domo tot Domo - Bedum. Nu Frico Cheese.

1918 **Nijkerk**: oprichting Coöperatieve Fabriek van Melkproducten "De Volharding". In 1981 neemt Coberco De Volharding in Nijkerk over. Volnij was een merk tot 1996. Nu Friesche Vlag.

1919 **Beilen**: oprichting Coöperatieve Stoomzuivelfabriek Beilen. In 1948 wordt dit onderdeel van Domo. Nu Friesland Coberco Poeder Unit Beilen.

1919 Registratie merken Friesche Vlag / Frisian Flag
Bonnet Rouge, Dutch Baby

1920 **Huizen**: oprichting Eerste Gooische Coöperatieve Melkinrichting
Als Schaap-Kaas B.V. wordt het in 1985, via de NCZ, onderdeel van Coberco. Nu Frico Cheese.

1921 Producten van CCFriesland krijgen verschillende merknamen zoals: Dutch Lady, Peak, Longevity, Cowbell, Red Cap.
Tot midden jaren dertig vooral verkoop naar Engeland, later ook naar Zuidoost-Azië.

1922 Oprichting Nationale Coöperatieve Zuivelverkoopcentrale W.A. (NCZ) in Amsterdam als verkooporganisatie van boter, kaas, en melkproducten voor aangesloten leden (zuivelcoöperaties). In 1986 geïntegreerd in Coberco.

1930 Duitsland, Kalkar: Molkerei Appeldorn wordt overgenomen door Heinrich Wöhrman. In 1979 neemt CCFriesland het bedrijf over. Nu Friesland Deutschland GmbH.

1936 Hong Kong: oprichting door CCFriesland van verkoopkantoor Friesland Trading Company Hong Kong Nu Friesland Foods Ltd.

1938 Oprichting **D.O.M.O.** (Drentse Onder Melk Organisatie) door vijftien Drentse verenigingen, eerst alleen verkoop, later ook productie.

1940 **Nuenen**: oprichting Eindhovense Roomcentrale, in 1971 verhuizing naar Nuenen en wordt de naam Roomcentrale Ballegooijen. In 1993 overgenomen door Coberco. Nu Friesland Madibic Food Service.

1947 **Deventer**: oprichting Coöperatieve Melkcentrale Deventer. In 1965 als Condensfabriek opgegaan in Coberco. Nu Friesland Coberco Corporate Research.

1950 **Wolvega**: bouw locatie Frico Wolvega komt gereed. Nu Frico Cheese.

1950 **Meppel**: opening kaaspakhuis NCZ. Via Coberco nu Frico Cheese.

1954 Singapore: Friesland Malaya Ltd, verkoopkantoor CC Friesland. Nu Friesland Singapore Pte Ltd.

1955 **Groningen**: Domo neemt Melkinrichting N.V. **Lijempf** in Groningen over. Later Frico Melkproducten. Coberco neemt in 1996 de fabriek over van Friesland Dairy Foods. Nu Friesche Vlag.

1956 **Groningen**: CCFriesland en Domo nemen gezamenlijk **De Ommelanden** in Groningen over. Geïntegreerd in Leeuwarden in 1995.

1962 **Borculo**: oprichting Coöperatieve Weiproduktenfabriek. Coberco neemt Borculo Whey Products over in 1991. Nu Borculo Domo Ingredients.

1964 Maleisië, Petaling Jaya: Pacific Milk Industries, productie- en verkooporganisatie, oorspronkelijk in Kuala Lumpur. Later Dutch Baby Milk Industries, nu Dutch Lady Milk Industries Berhad

1964 Las Palmas, Canarische Eilanden: oprichting Compania Lita S.A. door NCZ. Verpakkingsbedrijf melkpoeder en verkoopkantoor. Via Coberco nu Frico Cheese.

1965 **Zutphen**: oprichting Vennootschap onder Firma **Coberco**; samenvoeging van de activiteiten van **Comego** te Zutphen, **Berkelstroom** te Lochem en Condensfabriek te Deventer

1968 Thailand, Bangkok: Phranakorn Milk Industries, productie en verkoop (CCFriesland). Nu Foremost Friesland (Thailand) Plc.

1969 Indonesië, Jakarta: P.T. Friesche Vlag, productie en verkoop CCFriesland. Nu P.T. Frisian Flag Indonesia.

1969 VOF Coberco wordt Verenigde Coöperatieve Melkproduktenbedrijven Coberco g.a.

1969 Vietnam, Saigon: joint venture CCFriesland met Cosuvina, productie en verkoop Dutch Baby. In 1975 werd de onderneming genationaliseerd.

1970 **Ede**: Coberco neemt **Riedel** over. Riedels Limonadefabriek was oorspronkelijk gevestigd in Leiden en opgericht. In 1966 verhuist het bedrijf vanwege de goede waterkwaliteit naar Ede.

1970 Frankrijk, Parijs: Distrifood France (CCFriesland). In 1998 samengevoegd met Madibic uit Lyon (opgericht in 1978). Nu Friesland Madibic Food Service S.A.

1971 S nas, Frankrijk: oprichting Ravil importeur en verpakker van kaas. In 1973 verwerft Schaa-Kaas B.V. uit Huizen een belang in dit bedrijf. Via NCZ, Coberco, nu Frico France.

1973 **Raamsdonksveer**: oprichting Kaashandel P. Bouter. In 1984 overgenomen door Noord-Nederland. Nu Frico Cheese.

1974 Nigeria, Ikeja: oprichting door CCFriesland van WAMCO West Africa Milk Company.

1977 Indonesië, Jakarta: acquisitie CCFriesland van PT Foremost Indonesia. Nu PT Frisian Flag Indonesia.

1978 Coberco fuseert met Vecolac (o.a. Zwolle).

1980 Thailand, Bangkok: Alaska Milk Industries, productie en verkoop CCFriesland. Nu Foremost Friesland (Thailand) Plc.

1982 Griekenland, Athene: oprichting Friesland Hellas, verkoopkantoor CCFriesland.

1983 Fusie Frico met DOMO-Bedum tot Noord-Nederland.

1984 USA, Guam: acquisitie CCFriesland van Foremost Foods Inc.

1984 Thailand, Bangkok: acquisitie CCFriesland van Foremost Dairies Co Ltd.

1984 Saoedi-Arabië, Jeddah: acquisitie CCFriesland van Jamjoom Foremost. Nu Friesland Arabia Ltd.

1984 Nigeria: acquisitie CCFriesland van Foremost Dairies

1975 Lummen (België): Geschiedenis Madibic gaat terug naar 1930. Vanaf 1975 in Melkerij St. Hubertus in Lummen. Coberco neemt Madibic N.V. in 1985 over.

1978 **Leerdam**: oprichting Schep Kaashandel B.V. Twee Provinciën was een van de aandeelhouders. In 1998 door Friesland Coberco resterende aandelen gekocht. Nu Frico Cheese.

1984 **Drachten**: Oprichting K.H. de Jong's Exporthandel B.V. Twee Provinciën was een van de aandeelhouders. In 1998 door Friesland Coberco resterende aandelen gekocht. Nu Frico Cheese.
1984 Coberco fuseert met CZ Den Ham.

1985 NCZ wordt geïntegreerd in Coberco met vestigingen in Meppel, Amsterdam, Huizen, Lochem, S nas (Frankrijk).

1988 China, Guangzhou: oprichting verkoopkantoor CCFriesland.

1988 Zwanenburg: oprichting Hoogesteger Fresh Specialist B.V., bedrijf in vers geperste sappen en vruchtensalades. Friesland Coberco neemt bedrijf over in 2001.

1990 Fusie tussen CCFriesland en Noord-Nederland tot Friesland Frico Domo.

1990 Spanje, Barcelona: oprichting verkoopkantoor Madibic Espanola. In 1997 ondergebracht in joint venture El Castillo Madibic S.L.

1991 Fusie tussen Coberco, Heino-Krause, HoVo, Ormet en Tubbergen.

1991 Duitsland, Aken: Oprichting verkoopkantoor Madibic. Nu Friesland Madibic Food Service GmbH.

1992 Bodegraven: Coberco neemt Kaashandel Twaalfhoven B.V. over. Nu Frico Cheese.

1994 Hardinxveld-Giessendam: Oprichting Kaashandel **Culemborg** B.V. (Bouter Kaas). Twee Provinciën was een van de aandeelhouders. In 1998 door Friesland Coberco resterende aandelen gekocht. Nu Frico Cheese.

1995 Spanje, Barcelona: oprichting verkoopkantoor Coberco Kaas Ibérica. Nu Frico Cheese Ibérica S.L.

1996 Colombia, Popayán: oprichting Friesland Colombia S.A.
Vietnam, Ho Chi Minh City: Opening nieuwe fabriek.
Nu: Dutch Lady Vietnam Food & Beverage Co.

1997 Fusie tussen De Zuid-Oost-Hoek en Coöperatieve Zuivelfabriek Staphorst.

1997 Fusie tussen Coberco, Friesland Frico Domo (Friesland Dairy Foods), Twee Provinciën en De Zuid-Oost-Hoek tot Zuivelcoöperatie De Zeven Provinciën U.A. Tegelijkertijd ontstaat de onderneming Friesland Coberco Dairy Foods Holding N.V., alle aandelen in de onderneming zijn in handen van Zuivelcoöperatie De Zeven Provinciën U.A.

1998 China, Tianjin: opening vestiging Friesland Tianjin Dairy Foods Co. Ltd.

1998 **Drachten**: oprichting Friese Ekologische Zuivel. Friesland Coberco neemt de resterende aandelen in de ecologische melkfabriek over in 2000.

1999 Duitsland, Essen: oprichting verkoopkantoor Frico Cheese Deutschland GmbH.

1999 Overname De Kievit door Friesland Coberco afgerond.

Vorig jaar waren de eigenaar van De Kievit, de Hoogwegt Groep en Friesland Coberco hierover al tot overeenstemming gekomen. De NMa heeft begin juli ingestemd met de overdracht van het bedrijf met uitzondering van de in- en verkoopactiviteiten van boerderijmelk. Deze blijven plaatsvinden onder de verantwoordelijkheid van de Hoogwegt Groep. De ondernemingsraad van De Kievit heeft ook met de overname ingestemd. De overname vindt plaats met terugwerkende kracht op 1 oktober 1998.

2000 De merken Coberco en Domo (in Nederland) worden vervangen door Friesche Vlag.

2001 Friesland Coberco koopt Nutricia Dairy & Drinks Group van Koninklijke Numico N.V. met merken als Chocomel (1932), Nutroma (1949), Fristi (1986) en Extran (1987). Onderdeel hiervan zijn ook vestigingen in Bornem (België) en diverse zuivelondernemingen in Hongarije, Tsjechië,

Slowakije en Roemenië.

2002 Zuivelcoöperatie De Zeven Provinciën fuseert met Zuivelcoöperatie Dinkelland (**Losser**).

2002 Friesland Coberco verkrijgt belang in zuivelondernemingen in Slowakije (Laktis) en Roemenië (Napolact).

2004 Nu Royal Friesland Foods; Friesland Foods heeft n.l. het predikaat koninklijk verworven.

2007 Eind 2007 beginnen gesprekken tussen Friesland Foods en Campina voor mogelijke fusie / samenwerking.